

tárgyi tartalma, csupa személyi érvelésből áll. Mikor a füzet képeit hibáztatjuk, úgy kiált B. úr fel, hogy hát arról is ő tehet? Mintha mi őt bíráltuk volna, nem a vállalatot. Mi elmondhatjuk, hogy a tárgynál maradtunk, de B. úr nem mondhatja el, mert a míg bírálata egy részében úgy adja, mintha nem tudná, ki az az «édes»-nek, «kedves»-nek címzett N. L., addig a vége felé bizonyos verstanra czélozgat. Vagy N. L.-é, az a verstan, melyet ő említ, s akkor tudja ki az az N. L., vagy nem N. L.-é, s akkor mit tartozik a tárgyhoz? Mennyiben menti Böngréfi úr Ilosvaját az, ha más valaki jó vagy rossz könyvet írt? Nem, ez fenyegetés N. L. ellen. Mi pedig felkérjük B. urat, írja meg a verstan ellen azt a ledorongoló bírálatot s adja ki akárhol; ha más folyóirat nem veszi fel, mert talán N. L. szekerét tolják, adja a Paedagogiába, kiadjuk itt, föltéve, hogy megfelelő színvonalon áll.

Csak kötelességet teljesítettünk, mikor ezt a vállalatot, mely kormányhoz, hatóságokhoz, társadalomhoz fordulva mint nemzeti jelentőségű akart feltűnni, kellő világításba helyeztük. Hiszen egyes tanügyi lapok máris éig magasztalták.

Ezzel befejeztük az ügyet. Valóban kár volt egy 32 lapnyi füzetre majdnem annyi teret pazarolni a Paedagogiából. De kiadtuk a választ, egész terjedelmében, hogy ne panaszkodjék a szerző. Ezt az eljárást azonban nem lehet jövőre is fentartani, s az esetleges válaszokat csak kivonatban adjuk, összefoglalva tárgyi tartalmukat.

N. L.

VEGYESEK.

— Helyreigazítások. A Magy. Pæd. márcziusi számában Téri József úr Hartmann művét ismertette, melyet a német philologus a francziaországi modern nyelvi oktatásnak szentelt. A 171., 172. és 173. lapon több értelemzavaró hibát találtam, melyet ezen uton helyreigazítottk.

1. 171. l. «Oly tanárjelölteknek, kik utólag . . . fordítania.» E passusnak nincs értelme. Az agregatio vizsgálatát jul. és aug. hónapokban *egyszerre* kell letenni. 1888 óta azt követelik, hogy az agrégation d'allemand jelöltjei egy *angol* szöveget, az agrégation d'anglais jelöltjei pedig egy *német* szöveget is tudjanak fordítani, hogy így a bizottság láthassa, hogy a candidatus a másik nyelvnek legalább elemeit tudja.

2. 172. l. «Ezen vizsgálatnál azon anomalia . . . elbukik.» Ha valaki az agregatio minőségét megszerezte, akkor «agrégé de l'Université» a czíme, s akár kinevezik, akár nem, akár külföldre megy további kiképzés végett, akár nem, a concursuson tülesett és soha többé vizgára nem kell jelentkeznie. Eddig a modern nyelvek agrégé-it mindig kinevezték, ha állomást kértek, mert még sok intézetben a charge de cours működik. A mi megeshetik, s a mire Hartmann czélozott, az, hogy

egy jelölt egy évben lehet *admissible*, azaz ha az írásbeli vizsgálatot sikerrel tette le, a szóbelire bocsátják, de ott elbukik, s a második évben, minthogy a program minden évben változik, még *admissible* sem.

3. 172. l. A mi az írásbeli dolgozatok kijavítását illeti, semmi esetre sem áll az, hogy a tanár csak 5—6 dolgozatot néz át, s a többi tanuló maga javítja dolgozatát. A lelkiismeretes tanár hetenkint legalább egyszer minden tanítvány dolgozatát átnézi, nem is szólva az évenként 4-szer előforduló *composition*-ról, melyet a legnagyobb gondal osztályozni kell az elsőtől az utolsóig, minthogy ezen *compositiók* alapján ítélik oda az év végén a jutalmakat. Igaz, hogy az osztályokban ritkán van több 30 tanulónál.

4. 173. l. «A tanárok így minden figyelmöket . . . elhanyagolják.» Ez is olyan vád, melyet csak egy idegen írhat, a ki mindent elhisz, a mit néhány tanár neki mesél. *Concours général* — *e* nélkül — *institutiója* itt oly régi, mint az *Université*, s az itteni viszonyok közt fentartandó, mert a nagy *selectio* ez után készül. Hosszú volna ezt bőven fejtegetni. De ne higgye senki, hogy a tanárok, néhány kiválóbb tanuló miatt, a többieket elhanyagolják. Minden évben küldök a *Concours général*-ra tanítványokat — rendszeren 4-et egy osztályból. — Sikert is aratnak néha, de azért sem nekem, sem kartársaimnak eszünk ágába sincs, hogy a többi tanítványt *e* négy miatt elhanyagoljuk. Sőt inkább azon vagyunk, hogy a *niveau* minden osztályban egyarányos legyen. *K. I.*

— **Pályázat a szépírás tanításának módszerére nézve.** A «*Budapesti (budai) Tanítógyulek*» a folyó 1898. évben a következő pályatétel megoldására hirdet pályázatot:

«A székesfőváros összes községi iskoláiban követendő egyöntetű eljárás czéljából jelöltessék meg az a leghelyesebb módszer, a mely szerint az írás, illetve szépírás az egyes osztályokban tanítandó».

A czéltudatos eljárás szempontjából felölelendő e keretben mindaz, a mi az írás helyes tanítására és megtanulására vonatkozhatik.

A pályázónak a következő kérdések megoldására kell törekednie:

1. miként kell a növendékek igazi érdeklődését felkölteni és biztosítani a szépírás fontossága iránt? — 2. mik a teendők arra nézve, hogy a gyermekekben a rend- és tisztaságszeretet, valamint a szép iránti érzék már korán felébredjen s később állandósuljon? — 3. minő utasítások tartandók szem előtt a test, az írka és a toll helyes tartására nézve? — 4. czélszerű és szükséges-e az I. osztályban a palatábla használata s mivel volna az esetleg pótolható? — 5. minő legyen az írka vonalzása, mérete és minősége, hogy a célznak leginkább megfeleljen? — 6. miféle szempontok legyenek irányadók a toll, a tinta és az ítatópapír helyes kezelésére vonatkozólag? — 7. a betűalakok, a betűk származására való tekin-

tettel, miféle csoportosításban tanítandók s ezzel kapcsolatban miféle előgyakorlatok alkalmazandók? — 8. a szépírás anyagából az egyes hónapokban mennyi veendő fel osztályonként s miféle tanítási módszer mellett? — 9. az ütemzés minő kivitelben történjék külön az alsó — és külön a felsőbb osztályokban? — 10. melyik osztályban s miféle eljárás mellett történjék az átmenet a négyvonalon való írásról az egyvonalú (dictando) írásra s miként kezelendő ez? — 11. miféle elvek szerint történjék a tollba-mondás és másoltatás, hogy az a szépírás tanításának mindenkor megfeleljen? — 12. mik a tanító teendői arra nézve, hogy a szépírás tanítása egyuttal a helyesírás elsajátításának is minden fokon a szolgálatában álljon?

A pályaműnek — a székesfővárosban általánosan gyakorlatban levő dülőírás alapján — tisztán a magyar szépírás tanítására kell kiterjeszkednie s alkalmas mintalapokon — a használandó ütemzési módok feltüntetésével — egységes ABC-t kell nyújtani.

A pályadíj 100 korona.

Az idegen kézzel írott, kettős borítékba zárt s jelíges levéllel ellátott pályamunkák Konczek Lajos, egyesületi elnök nevére címezve a II. ker. Toldy Ferencz-utczai el. iskolába küldendők.

A pályaművek beküldési határideje f. évi szeptember hó 1-je.

Csak az az egyleti tag pályázhat, a ki az egyletnek jelen pályázat kihirdetése előtt legalább egy évvel már tagja volt s tagsági kötelezettségének mindenben eleget tett.

— «**Osztályzatok statisztikája**». Az e címmel a M. P. utolsó füzetében (253. lap) megjelent «Vegyes»-re, úgy érzem, jogom van a következő megjegyzésekre. 1. Hogy a T. K.-ben megírt észrevételeim mennyiben szolgáltak rá a M. P. éles ellenészrevételeire, azt nyugodtan bízom az elfogulatlan olvasóra; a ki az én szavaimból nem akar kelletnél többet ki- és bemagyarázni, az nem kételkedhétik «őszinte, felebaráti szándékomban». Hisz a dolog lényegét illetőleg a Fest A. «sokkal érdemlegesebb felszólalása» is nekem ad igazat. Azt, hogy «a harmadik forumnak semmi köze nem volt a dologhoz», el nem ismerhetem és a sokszor hangoztatott «egészséges tanügyi közvélemény» nem épen szerencsés korlátozásának tartom. Örüljünk, ha, minél többen és minél gyakrabban veszünk tudomást egymás működéséről! 2. Ettől eltekintve ép a M. P. hibáztathat legkevésbé abban, hogy a «helyreigazítás»-sal nem őt kerestem fel. Hiszen ezt az eljárást ő kezdeményezte és szentesítette, midőn a decemberi füzetben (652. lap) «Gyakorlatjavítási tantième» címmel a T. K.-ben megjelent cikkemnek egyik, nem is egészen komoly és kellően csak az összefüggésben érthető passzusát ragadta ki és bírálta egyoldalúan. (kf.)

E válasznak az a szerkezeti hibája, hogy két pontból áll s a második lerontja az elsőt. T. munkatársunk először azt állítja, hogy csak a helyreigazítás őszinte szándéka vezette, mikor a Magyar Pædagogiciában megjelent cikkre s a Pesti Hirlapnak erre vonatkozó reflexióira a Tanár-

egyesületi Közlönyben adta ki helyreigazítását, azután meg elárulja, hogy a revanche eszúnéje vezette. Azonban ez ellenmondásán kívül nincs más okunk kételkedni, hogy mind a két tétel egészen komoly, s ezzel a kérdést befejeztük. *A szerk.*

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1898. április hó 16-án.

Jelen vannak: dr. Heinrich Gusztáv elnöklése mellett Badics Ferencz, Bokor József, Ember János, Gulyás Ferencz, Gyomlay Gyula, Gyulay Béla, Hegedűs István, Jaczko Károly, Józsa Mihály, Kerékgyártó Elek, Komáromy Lajos, Kovács János, Lázár Béla, Léderer Ábrahám, Nagy László, Négyesy László, Neményi Imre, Peres Sándor, Radó Vilmos, Sebestyén Gyula, Sziklás Adolf, Vajdady Gusztáv, Waldapfel János, Weszely Ödön, Trájtler Károly, utóbbi mint jegyző; ezeken kívül számos vendég.

I. Elnök az ülést megnyitja. Következett *Roboz József*, a ki «*Az iskola beszédhibái*» cím alatt értekezett. Felolvasása kapcsán a következő határozati javaslatot terjeszti be: «1. Mondja ki a «M. P. T.», hogy szükségesnek tartja azt, hogy a tanuló ifjúság beszédhibáiról az iskolai hatóságok közbenjöttével hiteles kimutatásokat készítsenek. Miért is a «M. P. T.» felír a vallás- és közokt. m. kir. miniszteriumhoz, rendelje el, hogy az 1500 lakosnál népesebb községek nyilvános tanintézeteiben a beszédfigyafatékos tanulókról kimutatásokat készítsenek. A kimutatásokat kérdőívek alapján az osztálytanítók (tanárok) illetőleg az igazgatók szerkeszszék a kérdőíveken megjelölt módozatok szerint. 2. A «M. P. T.» kimondja, hogy szükségesnek tartja azt, hogy minden tanár és tanító megösmerje az épérzékű gyermekek beszédhibáinak kezelési módját, miért is a tanító- és tanárképzőkben alkalmat kell nyujtani a tanító-, illetőleg tanárjelölteknek, hogy a beszédhibák lényegét megösmerhessék». Mintán a kérdéshez Radó Vilmos, Roboz József, Hegedűs István, Heinrich Gusztáv elnök hozzászóltak, a Társaság a határozati javaslat-hoz elvileg hozzájárul és concret javaslat-tétel czéljából az elnökséghez utalja. Előadónak köszönetet szavaz a szép értekezésért.

II. *Ember János* fololvassa: «*A társadalom a népoktatás szolgálataiban*» című értekezését. A Társaság köszönettel adózott a felolvasónak.

III. *Dr. Kovács János*: «*Uralkodó irányzatok a millenniumi kongresszuson*» című alatt olvasott. A Társaság nagy figyelemmel és helyeslésekkel kísérve hallgatta az érdekes előadást és végül köszönetet szavazott a felolvasónak.